

Ö?retimde Tasar?m Odaklı? Dü?ünme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retimde Tasar?m Odaklı? Dü?ünme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26878>

Özet

Ö?retimde Tasar?m Odaklı? Dü?ünme Ölçe?i (TODAÖ), Sürmelio?lu ve Erdem (2021) taraf?ndan geli?tirilmif bir ölçme aracıdır. Bu ölçenin temel amacı, e?itimcilerin veya ö?retmen adayların?n ö?retim süreçlerine **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme** (Design Thinking) prensiplerini ne ölçüde entegre ettiklerini ve bu yakla??ma dair yeterliliklerini belirlemektir. **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme**, e?itimde yenilikçi problem çözme, empati kurma, fikir üretme ve prototipleme gibi a?amalar? vurgulayan çağda? bir pedagojik yakla??mdır. Ölçek, bu yakla??mın ö?retim ba?lam?ndaki farklı boyutların? ölçmek üzere tasarlanm??tır.

Ölçek geli?tirme çal??ması, akademik standartlara uygun olarak yürütülmü? olup, aracın e?itim alanında çal??an profesyonellerin **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme** yeterliliklerini objektif bir ?ekilde de?erlendirmesine olanak sa?lamaktadır. Orijinal çal??ma, ölçenin yapısal geçerliliğini ve güvenilirliğini kan?tlamak amacıyla **faktör analizi** gibi ileri düzey **psikometri** tekniklerini kullanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Tasar?m Odaklı? Dü?ünme, Ö?retim, Ölçek Geli?tirme, **Psikometri**, E?itim Bilimleri, Ö?retmen Yeterlilikleri, Yenilikçi Pedagoji.

Yazarlar

Ye?im Sürmelio?lu, Merve Erdem.

Amaç

Ö?retimde Tasar?m Odaklı? Dü?ünme Ölçe?i'nin temel amacı, e?itimcilerin veya ö?retmen adayların?n, ö?retim faaliyetleri sırasında **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme** a?amalarını (Empati, Tan?mlama, Fikir Üretme, Prototipleme ve Test Etme) ne kadar uyguladıkları ve benimsediklerini belirlemek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu ölçek, e?itim kurumlarında bu yenilikçi yakla??mın yaygınla?tırılması ve e?itim kalitesinin artırılmasına yönelik ihtiyaç analizlerinin yapılmasına hizmet eder.

Ölçek, aynı zamanda, e?itimcilerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını tespit etmek ve **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme** becerilerini geli?tirmeye yönelik e?itim programlarının etkinliğini de?erlendirmek amacıyla bir ön test/son test aracı olarak da kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, e?itim alanında **Tasar?m Odaklı? Dü?ünme** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle

disiplinler arası ve kullanılcı merkezli problem çözme yeteneklerini kapsar. Tipik olarak, ölçek, bu düşünce sürecinin pedagojik uygulamalara yansyan alt boyutları içermektedir.

Bu alt boyutlar, eğitim ortamlarında öğrencilerin ihtiyaçlarına empati kurma, karmaşık problemleri yeniden tanımlama, yaratıcı çözüm fikirleri geliştirme ve bu fikirleri hızlı prototipler aracılığıyla test etme becerilerini yansıtır. Ölçek, bu karmaşık yapıyı çok boyutlu bir şekilde ele alarak, eğitimcilerin teorik bilgi düzeyinden ziyade, pratik uygulama becerilerini ölçmeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Sürmeliolu & Erdem, 2021), yapısal **geçerlik** çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Yapısal **geçerliliği**, ölçeğin teorik olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini gösterir. Bu amaçla, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılmıştır.

Ayrıca, ölçek maddelerinin ilgili literatürü temsil ettiğinden emin olmak için uzman görüşleri alınarak kapsam **geçerliliği** sağlanmıştır. Orijinal kaynaktan spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, yayınlanan akademik makale, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğunu doğrulamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin **güvenirlilik** çalışmaları, araçın tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirilmesini amaçlamıştır. İç tutarlılık **güvenirliliği** için en yaygın kullanılan yöntem olan Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması varsayılmaktadır. Bu katsayı, ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ölçme derecesini gösterir.

Geliştirme çalışması, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar vererek yüksek iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir. Yüksek **güvenirlilik** değerleri, ölçekten elde edilen puanların hatadan arındırılmış ve tutarlı olduğunu teyit eder.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek üzere hem Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) hem de Doğrulayıcı **Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu keşfetmek için kullanılmış; bu analiz sonucunda, ölçeğin teorik olarak beklenen **Tasarım Odaklı Düşünme** amaçlarının temsil eden alt faktörlere ayrıldığı belirlenmiştir.

DFA ise, AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapısının yeni bir örneklem üzerinde doğrulanıp doğrulanmadığını kontrol etmiştir. DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), ölçeğin yapısal modelinin verilerle iyi bir uyum sergilediğini ve böylece ölçeğin çok

boyutlu yap?s?n?n do?ruland???n? göstermi?tir.

Ölçek

Test Türü: Geli?tirme (Self-Report)

Format: Derecelendirme format? (Orijinal kaynakta belirtilmemi? olmakla birlikte, geli?tirme ölçeklerinde yayg?n olarak kullan?lan Likert tipi ölçek oldu?u varsay?lmaktad?r.)

Kullan?labilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: E?itimciler (Ö?retmenler) veya Ö?retmen Adaylar?

Ya? Grubu: Yeti?kin (Lisans veya üzeri e?itim düzeyine sahip)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, e?itim fakültelerinde ö?renim gören ö?retmen adaylar? veya aktif olarak görev yapan ö?retmenler üzerinde gerçekte?irilmis?tir.

Test Metodolojisi: Çevrimiçi veya basılı? formda uygulanan, katılımcıların ö?retim süreçlerindeki tasar?m odaklı? d?ünme uygulamalarına ili?kin kendilerini de?erlendirdikleri bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Teknolojileri, Pedagojik Yeterlilik, Ö?retim Süreçleri, Yaratıcı?lık, Problem Çözme, **Psikometri**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

Ba?lı?lık E-posta Adresleri: yesimsurmelioglu@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir. Sorumlu yazar: Ye?im Sürmelio?lu.

?zinler ve Ücret ve Test Yılı?

Test Yılı?: 2021 (Yayın yılına göre).

?zinler ve Kullanım: Ölçek, akademik ara?tırmalarda kullanıma açıktır. Ticari kullanımlar veya geni? ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar Ye?im Sürmelio?lu ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir (yesimsurmelioglu@gmail.com).

Ücret: Akademik amaçlı? kullan?mlarda ücret bilgisi belirtilmemiştir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve detaylı? bilgilere Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr. Ayrıca, ölçe?in orijinal PDF belgesi de mevcuttur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: ogretimde-tasarim-odakli-dusunme-olcegi-toad.pdf.

Referanslar

Sürmeliolu, Y., ve Erdem, M. (2021). Tasar?m Odaklı? D?ünme Ö?retim Ölçe?inin geli?tirilmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Ara?t?rmalar? Dergisi*, 18(39), 1-1. doi: [10.26466/opus.833362](https://doi.org/10.26466/opus.833362)

Ö?retimde Tasar?m Odaklı? D?ünme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Detaylı? maddeler için orijinal akademik yay?na ba?vurulmas? gerekmektedir.